

עין משפט
ר מצוה

א א מיי פיי חלי שנת
הלכת יי קת לתיין סה:
ב ב מיי עת חלי יי:
ג ג מיי עת חלי יי:
ד ד מיי עת חלי יי:
ה ה מיי עת חלי יי:
ו ו מיי עת חלי יי:
ז ז מיי עת חלי יי:
ח ח מיי עת חלי יי:
ט ט מיי עת חלי יי:

קב:

הבונה, לרין ליתן טעם אמאי מני
מכה בפטיש. פיי קנוטרס
לאחר שנבנה ואין גרשה לרין בדמשקן
מנא גמר מלאכה דכלים דהוה נמשקן
הוה נמשקן אלף גרשה לרין דהאי
מכה בפטיש היינו מושו' אמרין שמכה
על הכלי בשעת גמר מלאכה:

כל שהוא פ"א הוי דוקא סה
לאטרין לפרושי דהוה דכוומיה
נמשקן משום דלא חשיב גנין כל שהו'
אכל מולאי עטרין ופסלת כל שהו'
סנהא הוא דמימיני: **הבי** נמינין
הסגיד את האבן חייב. וליג' משום
מכה בפטיש דמשקנתא מוקי לה
נחמאה דלא שייך עס מכה בפטיש
ועוד דאמאי קאי בצנוה:

ולישעמך אימא סיפא אפי'ו
העצה ע"ג רימוס
ב"י וליג' ר' יוסי אומר אפילו העלה
דאי גרסינן ליה מאי קאמר ולישעמך
הא פלוגי נגנין עליה ונמוספתא נמי
ליג' ליה: **העושה** נקב כהו"ה.
קשה לרז דאמר משום צנוה אמאי
הפסקה מכה בפטיש גי'ן מסמת
לקודת דהוה תרומיהו משום צנוה
ולשמואל נמי לימני תרומיהו כהדי
הדי: **האי** מאן דרע"פ שופתא
בקופינא רב אמר חייב משום בונה.
ואע"ג דקרי"ל ס'אין גנין כללים אור"י
דהיינו דוקא בהזמנת (ס) בני תריסין
או מתורה של חלויות אבל גנין גמור
מייחיד כללים לכונו בקרקע כדאמרי'
נפ"ס כירה (לעיל דף מו.) גבי מטוה
של תריסין אס תקע חייב טחטא
ומחיר קני מנורה חייב טחטא וקרן
עגולה ואין חילוק גי'ן כלים בקרקע
אלא נמקום שאין חילוק ואומנת
דכללי לא חשיב גנין ובקרקע חשיב
גנין ונפ"י בכל מערבין ועירובין דף
ל"ה.) גבי נמוה נמגדל דמוקי לה דנה
הוה ואין גנין כללים של ע"ג דמי' כלי
התם מיידי נמנעול (ו) וקטיר נמימנה
דנמסיק אכ"י לנסוף ולא הולרטי
לפרש משום דפשיטא דנהכי איירי
דנע"פ יי סמירה וגי'ן כללים וכן
משמע מדמוקי אכ"י נמנעול וקטיר
נמימנה דהוה כמו חוממות שכללים
הא לאו הכי אסור ובריש סוגיא
דפירין ואמאי הוה נמקום אחד
ועירובו נמקום אחד הוה אע"ג דקתם
מגדל של ע"ג הוה דהוה כלי כדמוכה
בכמה דוכתי מעיקרא הוה ספר
דאיירי שאי אפשר לקחת העירוב
לר' של תרינג'יין, דלא חשיב ליה
שמואל צנוה אומר ר"י משום
דלא חשיב להאי פתח עשו להכניס
ולהלוא: (וע"י לקמן קמ"ו.) **אבל**
מודה ב"י ומקמימיה ובתרימיה נמי לא
דיענין מניעמא: שמרן מרין זה לא ימרוך עוד:
ונמקניו ילא הריח של זאהי ולא ירוק להו:
משום מכה בפטיש. שהוא
גמר מלאכה הלול וכל מידי דהוה גמר
מלאכה חייב משום מכה בפטיש כדאמרי'
בפ' (ל"ג דף ע"ב): **עיל** שופתא בקופינא דמרא.
מלא. גמל ע"ג קטין שחזרין בתוך בית יד של מרא
בהיותו כנאב הברול להדקו שלא ילא שקורין
קאיני'ל: קופינא. הוא חור שבדאש המר: מרא.
לע"י שופתא: מסמת דרך גנין בקי: ואי אשמעינן
כסה. בעושה נקב כלול: דמי' לננין. שאף
בנינין הנתיב עושי' נקבים לאיר כדקאמר
ועבדי לאוריא חוריס וחלונית: ואי איסמר
כסה. כשופתא: כסה קאמר שמואל.
בנה לא מייחיד דלאו גנין הוה: ואי
המסמס המכה בפטיש. וה"ק המסמת
שהוה חייב משום מכה בפטיש חייב ככ"ס:
הקודת

הבונה פרק שנים עשר שבת

צנוה אחר זריקה והולאה':
שמפוזן צו אה הסלע
לא הוה גנין אבנים ולא צניוק
ונקט מכה בפטיש דלאן דלא

הבונה כמה יבנה ויהא חייב *הבונה כל
שהוא והמסמת והמכה בפטיש
ובמעמד (ס) הקודח כל שהוא חייב זה הכלל כל
העושה מלאכה ומלאכתו מתקיימת בשבת
חייב (וכן) רשב"ג אומר אף המכה בקורנס
על הסדן בשעת מלאכה חייב מפני שהוא
כמתקן מלאכה: **גמ'** כל שהוא למאי הוה
א"ר ירמיה שכן עני חופר גומא להצניע בה
פרוטותיו דכוותה גבי משכן שכן תופרי
יריעות חופרין גומא להצניע בה מחמיהון
אבי אמר כיון דמשתכיל לא עבדי הכי אלא
שכן עני עושה פיטפומי כירה קטנה לשפות
עליה קדידה קטנה דכוותה גבי משכן מבשלי
סמנין לצבוע יריעות שחסרה מלאכתן עושיין
פיטפומי כירה קטנה לשפות עליה וורה קטנה
רב אחא בר יעקב אמר ס'אין עניות במקום
עשירות אלא שכן בעה"ב שיש לו נקב
בבירתו וסוחמו דכוותה גבי משכן שכן קרש
שנפלה בו דרנא מטיף לחובה אבר וסוחמו
אמר שמואל דהמוצד את האבן נותן את המיט
יחד נותן את האבן ואחד נותן את המיט
הנותן את המיט חייב ואי ולישעמך אימא סיפא
רבי יוסי אומר ואפילו העלה והניח על גבי
דימוס של אבנים חייב אלא הלהא בנייני
הוה תתא מציעא ועילא תתא בעי צדורי
ועפרא מציעא בעי נמי מינא עילאי בהתה
בעלמא: והמסמת: מסמת משום מאי מיחייב
רב אמר משום בונה ושמואל אמר המשום
מכה בפטיש העושה נקב כלול של תרנגולים
מכה אבן משום בונה ושמואל אמר משום
מכה בפטיש עייל שופתא בקופינא דמרא רב
אמר משום בונה ושמואל אמר משום מכה
בפטיש וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בהדיא
קאמר רב משום דדרך גנין בכך אבל עושה
נקב כלול של תרנגולים דאין דרך גנין בכך
אימא מודה ליה לשמואל ואי אשמעינן בהא
בהא קאמר רב משום דמי' לבנין ידעבריה
לאוריא אבל שופתא בקופינא דמרא דאין
דרך גנין בכך אימא מודה ליה לשמואל
ואי אשמעינן בהא בהא קאמר שמואל אבל
בהנך תרתי אימא מודה ליה לרב צריכא
בעא מיניה רב נתן בר אושעיא מרבי יוחנן
מסמת משום מאי מיחייב אחוי ליה בידיה
משום מכה בפטיש והאנן תנן המסמת והמכה
בפטיש אימא המסמת המכה בפטיש ת"ש
הקודת

הבונה כמה יבנה כ"י: **מסמס**. מרבע
אמן ומתקנה הכל לפי המקום שיש מקומות שרגילין
להחליק ויש מקומות שרגילין למרוך בה חרטים מרבים כדרך אשכנז:
המכה בפטיש. גם הוא באצות מלאכותיה. והוא בלע"י פיי"ק שמפוזן צו
אמן האבן מן הסלע לאחר שחזב את
האבן סביב ומגדיל מן ההר קלת הוא
מכה בפטיש מכה גדולה והיא
מתפרקת ונפלת וזהו גמר מלאכה של
חוצבי אבן וכל הגומר בשבת מלאכה
תולדת מכה בפטיש היא: מעלד.
אף הוא כמו קורנס גדול של כחול
לננין של צרולין: וסקודת. נוקב עץ
או אבן צומל: כל שהוא. אטלוהו
קאי אמתתו ומכה בפטיש ונמעלד
והקודת: כל הטעם מלאכה ומלאכה
מסקיימס. שיש מתקיימת כיוצא בו
ס'אין מוסף עליה: כשנסה. אשעיה
מלאכה קאי: על הסדן. בלע"י
אינקלומו"א: קורנס. מרע"ל: מפני
שהוה כמתקן מלאכה. ואע"פ שאינו
מכה על הפעולה אלא על הסדן
ונגמר"ס מפני שיש מתקן: **גמ'**
דמשפטי. מעלין חלודה המחטין
רואי"ל: פטוטי. רגלי כירה בנין
כלי כחול שקורין טרפיי"ד מעמידין
הכירה של הסס: משפטי סממס
לצבוע שחסרה מלאכתן. שאלמנו אמר
צניעתן ומסרה למלאכתן והולרטי
לחור ולבשל סמנין ולצבוע מעט:
יורה קטנה גרסינן כהא: אין עניוס
נמקום עשירות. לא עשו דבר כלמנס
אלא הכל מתחלתן דייס והותר:
כצירסו. כירה אה סהא אוכל וצוב
מקפיד על חור קטן שנה אס מגויה
הוה וקתמו צניט: דנחל. חולעת:
המגדל אם האבן. מושיבה ומגדלה
עד שמישנת בקרקעית יסוד הבנין
יפה. ממוך שהוא מלדה הוא מכירה
תחמיה ומושיבה כדרך חייב ואפילו
לא נתן טיט היו צנוה כל שהוה דיש
מקיימין קן כלל טיט: הנותן אס
הטיט חייב. אבל הנותן האבן פטור:
דימוס. שורת אבני חומה. אלמא
בהנחה בעלמא חייב ואפילו לא ירד
ועדיפא הא מדשמואל: אלא. לאו
קושיא תלתא בנייני הוה: ססא.
יסוד החומה תחמית שמושיבין אבנים
על האבן כלל טיט כדודי ועפר כל
עלמו אינו אלא לצדד את האבן שמשב
צנוה ולא חטה לכאן ולכאן ויהא
עפר סביב לה לטוונסה ובהוואו אמר
שמואל מילתיה. וברייתא נמייעא בל
הבנין כולו שמן היסוד עד שורה
עילאה. דימוס העליון שאין על גבי
עוד דימוס אינו מושו' אס נוטה האבן
לזד אחד הלכך בהנחה בעלמא סגי
והוה מילתא דרבי יוסי: משום מאי.

מסורת הש"ס

א) מנחות מ. (ב) ומנחות י. (ג) ומנחות י. (ד) ומנחות י. (ה) ומנחות י. (ו) ומנחות י. (ז) ומנחות י. (ח) ומנחות י. (ט) ומנחות י. (י) ומנחות י. (יא) ומנחות י. (יב) ומנחות י. (יג) ומנחות י. (יד) ומנחות י. (טו) ומנחות י. (טז) ומנחות י. (יז) ומנחות י. (יח) ומנחות י. (יט) ומנחות י. (כ)

הגהות הב"ח

א) בשבט והקודח כל
ב) (א) (ב) (ג) (ד) (ה) (ו) (ז) (ח) (ט) (י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז) (יז) (יח) (יט) (כ)

הגהות הגר"א

א) נ"י ולעומדן אמת
ב) נ"י נ"י אמת וכו'
ג) נ"י נ"י אמת וכו'
ד) נ"י נ"י אמת וכו'
ה) נ"י נ"י אמת וכו'

לעני רש"י

א) פייק. סגור.
ב) חולרין (בכסותים)
ג) ולידוריא. עשר נמין
ד) גרין.
ה) אקלימא. סין.
ו) מרטייל. טיט.
ז) ורואיל (ירדיליא).
ח) חלודה.
ט) טריפיי"ה. חצובה ובעל
י) טיליה דרייט.
יא) קאיני'ל (קרי"ל). טיט.
יב) מרטייל. חלודה.